

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi (KMÜ EFAD)

Karamanoğlu Mehmetbey University Journal of Literature Faculty

E-ISSN: 2667 – 4424

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/efad>

Tür (Type): Araştırma Makalesi **Gönderim Tarihi (Submission Date):** 8 Mayıs 2024
Kabul Tarihi (Acceptance Date): 27 Mayıs 2024 **Yayınlanma Tarihi (Publication Date):** 30 Haziran 2024

Atıf Künyesi (Citation): Muşmal, H. (2024). Anadolu'nun İlk Köy Dergisi: Aktepe Çavuş Köyü Dergisi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 7 (1), 40-54.

DOI: <https://doi.org/10.47948/efad.1480189>

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar yayımlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları Creative Commons Atıf Gayri Ticari 4.0 Uluslararası (CC BY-NC-ND 4.0) olarak lisanslıdır.

Dergide yayımlanan makalelerin bilimsel ve hukuki sorumluluğu tamamen yazar(lar)ına aittir.

Copyright & Licence: The authors own the copyright of their published work and their work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).

The scientific and legal responsibility of the articles published in the journal belongs entirely to the author(s).

ANADOLU'NUN İLK KÖY DERGİSİ: AKTEPE ÇAVUŞ KÖYÜ DERGİSİ

Hüseyin MUŞMAL*

Öz

Tam adıyla “Aktepe Çavuş Köyü Aylık Fikir, Sanat ve Eğitim Dergisi” Anadolu’da bir köyde çıkarılan ilk dergidir. Adını yerleşimin yakınlarındaki bir tepeden alan derginin çıkarıldığı yıllarda Çavuş Köyü, Beyşehir Kazası Hüyük Nahiyesi’ne bağlı idi. 1962 yılında kurulan Çavuş Köyü Güzelleştirme ve Yurt Yaptırma Derneği’nin bir yayın organı olarak 1966 yılında çıkarılmaya başlanan dergi maddi sıkıntılar nedeniyle ancak 12 sayı yayımlanabilmiştir. Dernek yöneticileri ve köylülerin katkılarıyla çıkarılan derginin yazar kadrosu büyük oranda bölgede görev yapan öğretmenlerden oluşmaktadır. Yaklaşık 190 yazının yayımlandığı ve 85 ayrı yazarın katkı verdiği dergide başta köy hayatı ve sorunları olmak üzere çeşitli konularda makaleler, anılar, hikâyeler, öyküler ve özellikle çok sayıda şiir yayımlanmıştır. Dergide Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün “Köylü Milletin Efendisi’dir.” sözü gereğince, çağdaş uygarlık yolunda yürümesi ve kalkınması adına köylünün öz hakkını talep etme mücadelesi verilmiştir.

Anahtar Kelimeler Aktepe, Çavuş Köyü, Kırsal, Beyşehir, Dergi, Edebiyat.

* Prof. Dr., Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Konya/Türkiye. E-Posta: hmusmal@hotmail.com,
Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-3137-0069>.

ANATOLIA'S FIRST VILLAGE JOURNAL: AKTEPE ÇAVUŞ VILLAGE JOURNAL

Abstract

The first journal published in and for a village in Anatolia was the "Aktepe Çavuş Village Monthly Journal of Ideas, Arts, and Education". Named after a hill near the settlement, the village Çavuş was a part of the Hüyük Subdistrict of Konya's Beyşehir District around the time of this journal's publication. The journal was a part of the 1962-found Çavuş Village Landscaping and Accommodation Development Society's publishing branch, founded in 1962. Publishing started in 1966, but only 12 issues could be issued due to financial circumstances. The journal was published with the contributions of the association's administrators and villagers, and its editorial staff was primarily composed of teachers working in the region. About 190 articles were published within its pages, and 85 different authors contributed to it. Besides articles, the journal included many other mediums, all of which primarily dealt with issues about village life and problems thereof. Memoirs, stories, narratives, and poems on various subjects entered the journal. Following Mustafa Kemal Atatürk's words, "The Villager is the Master of the Nation", the journal advocated for the villagers' right to demand their rights, speak for themselves, and to receive the necessary modernization and development.

Keywords Aktepe Çavuş Village, Rural, Beyşehir, Journal, Literature.

1. Derginin Kimliği, Künyesi ve Yayın Politikası

1.1. Kimlik ve Künye Bilgileri

Aktepe Çavuş Köyü Dergisi, Anadolu'da bir köyde çıkarılan ilk köy dergisidir¹. Derginin yayımlandığı yıllarda Çavuş Köyü Beyşehir Kazası Hüyük Nahiyesi'ne bağlı idi. Adını yerleşimin yakınlığında bulunan ve yazarlarının ifadesiyle "Çavuş'un başını yasladığı Aktepe'den" alan² dergi, Anadolu'da köyden beslenen ilk dergi değildi. Aktepe Çavuş Köyü Dergisi'nin özelliği doğrudan köyden yayımlanan ilk dergi olmasıydı³. Tam adıyla "Aktepe Çavuş Köyü Aylık Fikir, Sanat ve Eğitim Dergisi", 1962 yılında kurulan Çavuş Köyü Güzelleştirme ve Yurt Yaptırma Derneği'ni⁴ bir yayın organı olarak 1966 yılında çıkarılmıştır⁵. Bu nedenle derginin sahibi ilk sayıda "Mehmet Taşdiken" olarak belirtilmişken, dernek başkanının değişmesi nedeniyle sonraki bütün sayılarında sahibi Mehmet Erdoğan olarak ifade edilmiştir. İlk sayısından itibaren "Yazı İşlerini Yöneten" kişi olarak Mehmet Yılmaz'ın ismi verilirken, 4. sayısından itibaren künyeye "Yazı İşleri Kurulu" da ilave edilmiş ve burada Mehmet Özkan, Ahmet Eser, Mehmet Yılmaz ile Mehmet Şahin'in isimleri zikredilmiştir. Yayın kurulunda yer alan Öğretmen Mehmet Şahin, Aktepe Dergisi'ni bir imecenin ürünü olarak değerlendirmekte ve köylülerin ağız-dili olma iddiasıyla çıkarılan Aktepe'nin Türkiye'de köyden çıkan ilk dergi olma onuruyla tüm Anadolu'yu kucaklama şansını derneğin aracılığıyla yakaladığını ifade etmektedir⁶.

Derginin bütün sayılarında "Yönetim Yeri" olarak Çavuş Köyü ve yazışma adresi olarak da Aktepe Çavuş Köyü-Beyşehir bilgisine yer verilmiştir. Âdet olduğu üzere "Gönderilen Yazılar Geri Verilmez, Yazıların Fikir Sorumluluğu Yazarına Aittir" notu künyeye düşülmüştür. Bununla birlikte yıllığı 10 lira, 6 aylığı 6 lira ve sayısı 100 kuruş olarak belirlenen dergide 6. sayıdan itibaren "Abonelerimiz abone ücretlerini Ziraat Bankası Beyşehir Şubesine yatırabilir." bilgisi de paylaşılmıştır⁷. Bu tarihlere Beyşehir'de bir matbaa bulunduğu halde her sayısı aşağı yukarı 20'şer sayfadan oluşan Aktepe Dergisi'nin

¹ Eser, 1966: 7.

² Aktepe, Kasım 1966: 1.

³ Şahin, 1994: 116.

⁴ Özkan, 1966: 2.

⁵ Ek 1'de derginin bir kapak görseline yer verilmektedir.

⁶ Şahin, 1994: 21.

⁷ Ek 2'de banka cüzdanının bir fotoğrafına yer verilmektedir.

1. sayısı Yeni Meram Basımevi'nde, 2, 3, 4, 5, 6, 7. ve 8. sayıları Yıldız Matbaası'nda, 9-10 ve 11-12. sayıları ise Ülkü Basımevi'nde dizilip basılmıştır.

Aktepe Dergisi'nin ilk sayısının yayınlanmasından itibaren yöneticileri tarafından dergi aboneliğinin teşvik edildiği görülmektedir. Nitekim derginin 2. sayısında "Bizden Gün'cülere" isimli yazısında yayın kurulu üyesi Öğretmen Ahmet Eser, okuyuculara hitaben "*Derneğimizin çıkardığı Aktepe sizlerin dertlerini yazacaktır. Onu bol bol okuyun, okutun; abone olun, abone bulun.*" demektedir⁸. Ahmet Eser bir diğer yazısında, "*Aktepe, Aktepe'den nasiplenmişlerin maddi ve manevi yardımlarına muhtaçtır. Derginin tanıtılmasında abone işlerinde hepimiz sorumluyuz.*" diyerek, 3. sayıya ulaşıldığı tarihlerde 300'ün üstünde abonesi bulunduğunu ifade etmektedir⁹. Nitekim derginin 6, 7. ve 8. sayılarının son sayfasında, abonelerin isimleri, meslekleri ve memleketleri listeler halinde verilmiştir. Derginin 6. sayısında ilk 74 abone, 7. sayısında 75'ten başlayarak 222 abone, 8. sayısında ise 223'den başlayarak 340 abonenin bilgisine yer verilmiştir. Gazetenin 9. ve 10. sayısında abone bilgilerinin verilmesine devam edilemediği için özür beyan edilmiştir. Arşivimizde yer alan bir vesikada Aktepe Dergisi'nin 750 civarında abonesinin kaydına dair bilgiler bulunmaktadır. Aboneler arasında her türlü meslek erbabının bulunduğu anlaşılabilir. Birlikte daha ziyade öğretmenlerden oluşan geniş bir kesim dikkat çekmektedir. Özellikle Beyşehir, Seydişehir, Bozkır gibi yakın çevreler ile Konya, Ankara ve İstanbul gibi şehirlerde yoğun olmak üzere ülkenin pek çok yerinden abonelerin bulunduğu anlaşılmaktadır.

1.2. Yayın Hayatına Başlaması ve Yayın Periyodu

Aylık olarak çıkarılması planlanan ve ilk sayısı 1966 Kasım ayında yayımlanan Aktepe Çavuş Köyü Dergisi ancak 12 sayı çıkarılabildiği görülmektedir. 1967 yılı Haziran ayına kadar aylık düzenli olarak yayımlandığı anlaşılan derginin maddi sıkıntılar nedeniyle geciken yeni sayısı Temmuz-Ağustos adıyla çıkarılabılırken, bir sonraki sayısı da yine aynı nedenlerle geciktikten Eylül-Ekim sayısı olarak birlikte yayımlanabilmiştir.

Derginin içinde bulunduğu sıkıntılar 7. sayısının girişinde açıkça şöyle ifade edilmiştir: "*Üç ay yaşarsanız sizi başarılı sayar, alkışlar diyen dostlarımız vardı ve haklılardı. En güç koşullar içinde çıkmak ve yaşamak öyle görüldüğü gibi kolay bir iş değildi... Yedinci sayımız ellerde. Kendimizi başarılı saymıyoruz. Aktepe'nin ciltlerini bekleriz diyen dostlarımız da vardı. Ve böylece onlar da haklılardı. Onların da bağrılarına tak diyen bir şey vardı... Aktepe köyün içinden ve köyün bir tepkisi sonucu doğmuş, yayın alanına girmişti. Türk köylüsü bilinçlenmişti. Kendi sorunlarının kavgasını yine kendisi verecekti... Sayın okurlarımız sizlerden aldığımız güçle yedi aydır çıkıyoruz ve çıkacağız. Yedi aydır çıkarız da yedi yüz kuruşluk reklam ve ilan parası almadık. Ülkemizdeki bazı kuruluşlar büyük kentlerde yayınlanmakta olan gazete ve dergileri koruyup kollarken bizi görmemezlikten gelmektedir. Üzüntümüz Türk köyüne her alanda olduğu gibi bu yönden de yan bakılmasıdır. Biz para kazanmak için değil, "kepenek içinde yatan aslanları" kazanmak için çıkıyoruz. Kutlu saydık bu yolu. Olanaklarımızı zorlayacak ve gücümüzün yettiğince kavgamızı sürdüreceğiz. Sizlere saygılar.*"¹⁰

Söz konusu açıklamadan da anlaşıldığı gibi, büyük zorluklarla hazırlanan Aktepe Dergisi zaman içerisinde dizgi ve baskı masraflarını dahi karşılayabilecek reklam ve ilan gelirlerinden yoksun kalmıştır. Durumu okuyucuları ile paylaşan dergi yöneticileri, bir bakıma onlardan yardım istemekte ve imkânlarını zorlayarak güçleri yettiğince dergiyi çıkarmaya devam edeceklerini ifade etmişlerdir. Ancak yapılan bu uyarı ve destek taleplerine rağmen bu süreçte maddi zorlukların aşılacağı anlaşılmamıştır. Nitekim bu nedenle dergi yöneticileri 9. ve 10. sayıların birleştirilerek yayınlanması durumunu şöyle açıklamışlardır:

"Sevgili Aktepe Okurları

Köy ve köylü sorunlarının su yüzüne çıkmasında payımız olması ereği ile heyecanlı ve dayançlı olarak atıldık ortaya. Bâb-ı Âliye meydan okuyuşumuz da köyden çıkan ilk dergi oluşumuzdandı. Büyük kentlerin sürükleyici havasına kapılmış olan güçlü dergi ve gazetelerin göremeyeceği ya da çıkarlarına

⁸ Eser, 1966: 2.

⁹ Eser, 1967: 13.

¹⁰ Aktepe, Mayıs 1967: 1.

dokunur korkusuyla görmemezlikten geldikleri birçok köy dertleri vardı. Biz birer köy çocuğu olan Aktepe'ciler bu sorunların içinde yaşamıştık, bilirdik. Hiçbir kişisel çıkar gözetmeksizin yazacak, dilimizin döndüğünce yararlı olmaya çalışacaktık topluma. Çalıştık. Gücümüzün yettiğince çaba gösterdik ama zaman oldu ki maddesel olarak haksızlıklar dayanılmaz hale geldi. Zaten yeni kurulmuş, ayakta durabilmek için didinen bir derneğin organıydık. Tüm umudumuz bizleri destekleyeceklerini sandığımız köycü aydınlardı ancak yazı ve para bakımından yeterli desteği bulamadık. Az da olsa bir telif hakkı ödeyememiştik çünkü. Okullarımızdan gördüğümüz ilgiyi hizmetlerini kamu yararına adadıklarını söyleyenlerden göremedik. Reklamları yoluyla yardımlarını istediğimiz bankalarsa sudan nedenlerle yardımdan kaçındılar. Gerçek şu idi ki, bu kuruluşlar tüm olanaklarını büyük kentlerde çıkan hatırlı dergileri yöneltmişlerdi. Bu nedenlerle iki sayıyı birleştirmek zorunluluğunu duyduk. Bugüne dek abone bedellerini gönderememiş olan Aktepe okurlarının çabalarımıza katkıda bulunmaları içinde bulunduğumuz güçlüğü yenmemize çare olacaktır.”¹¹

Büyük emek ve çabalarla çıkarıldığı anlaşılan Aktepe Dergisi yapılan bütün mücadelelere rağmen maddi imkânların yetersizliği nedeniyle ilk sayısının çıkarıldığı 1966 Kasım ayından bir yıl sonra, 1967 yılı Ekim ayında yayınına ara vermek zorunda kalmıştır. Derginin yöneticileri bu durumu 11-12. sayının önsözünde şu şekilde duyurmuştur:

“Son sözümüz değil

At ölür meydan kalır yiğit ölür şan kalır. Çıkış nedenlerini ilk sayımızın ilk sözüyle açık olarak belirtmiştik. Kendi öz yurdunda bir konuk psikolojisi içinde çektiklerini içine dökme durumunda kalan, uğradıkları haksızlıkları ve bin bir türlü sorunlarını ilgililere söylemekten çekinen insanların Türk tarihinde ilk kez sesini yükseltmesiydi Aktepe. Köy ve köylü sorunlarına burun kıvrıranlara bir şamar olmak ülküsü ile yola çıkmıştı. Ismarlama basının köy sorunlarına ilgisizliğinin zorlamasıydı bir bakıma ve işte Aktepe söyleyeceklerini bitiremeden bekleme durumuna geçmiştir. Evet, Sayın Okurlarımız yayınımızı ara veriyoruz. Bunu söylemek zor. Ne var ki maddi olanaklarımız bizi bu duruma getirdi. Azığı tükenmedik yiğit olmaz derler atalarımız. Bizim de azığımız tükendi. Ne denir böylesine, Kader Utansın. Biz Aktepe'ciler son sözümüzü söylemedik. İçine düştüğümüz sıkıntının üstüne çıkmamız uzak değil. Köyümüzün lise ve üniversitede okuyan gençleri Aktepe'yi kaldığı yerden devam ettirmeye ant içmiş bulunmaktalar ve böylece Aktepe bugüne değin böyle bir ruhu geliştirmiş olmakla mutlu sayar kendini. Biz Aktepe'ciler savaş alanını başları öne eğik olarak terk etmiyoruz. Bir başka anlatımla ikmal yapmak üzere cephe gerisine çekiliyoruz. Olayları yakından izleyecek, maddi olanaklara kavuştuğumuz gün daha da güçlü olarak siz değerli okurlarınızın önüne çıkacağız. Sizlere saygı borçluyuz. Bize olan sevginizi ömrümüzce unutmayacağız.”¹²

Yukarıda ifade edildiği gibi, derginin yöneticileri yayına ara verilmesinin en önemli sebebinin maddi sıkıntılar olduğunu, bu sorunu çözebilmek için mücadele etmelerine rağmen başarılı olamadıklarını ve maddi imkânlarla kavuştukları gün yeniden okurlarının karşısına çıkacaklarını açıkça ifade etmişlerdir.

1.3. Derginin Amacı ve Yayın Politikası

Künyesindeki adı “Aktepe Çavuş Köyü Aylık Fikir, Sanat, Eğitim Dergisi” olarak ifade edilse de, kapak tasarımında “Aktepe” adının büyük puntolarla yazılarak öne çıkarıldığı görülmektedir. Hâlihazırda dergi yöneticileri yazılarında kullandıkları ifadelerde, dergilerini Aktepe, kendilerini de Aktepe'ci olarak tanımlamaktadır. İlk sayısının ilk sayfasında “İlk Sözümüz” başlığı altında ifade edilenler derginin çıkarılma amacını açık olarak ortaya koymaktadır: “Koca Bâb-ı Âli, Selam dur AKTEPE'ye! Köyden çıkıyoruz, köyü yazmak için, dilimizin döndüğünce...” Dillerinin döndüğünce köyü yazmak için Aktepe'yi çıkardıklarını ifade eden yöneticileri derginin çıkarılmasındaki amaçlarını da şöyle tanımlamışlardır:

“Bir kır çiçeği, bir yaban gülü tabiatın kucağından nasıl çıkarsa öyle çıkıyoruz Anadolu'nun bağrından... Öylesine saf ve temiz öylesine içten duygularla... Ülkümüz her bakımdan tanıtılmaya,

¹¹ Aktepe, Temmuz-Ağustos, 1967: 1

¹² Aktepe, Eylül-Ekim 1967: 1

tanınmaya değer köyümüzün kendi elemanları ile tanıtmaktır. İlginç geçmişi, acınmaya değer hali ve zengin folkloru ile tüm Çavuş'u. Bir zamanların namli, şanlı Çavuş'unu".

Söz konusu amacı gerçekleştirmek için önce bir dernek etrafında birleştiklerini söyleyen dergi yöneticileri şimdi de Aktepe Dergisi ile seslendiklerini ifade etmiş ve "Bizi tanıyın, anlamaya çalışın. Kalkınmak, köyünü insanca yaşama düzeyine çıkarmak için çalışan bir avuç Aktepe'li'ye yardım ediniz." dileğinde bulunmuşlardır¹³.

İlk sayısında amaçlarını açıkça tanımlayan Aktepe Dergisi yöneticileri dergilerinin 2. sayısında "Dostça Bakışlar" başlığı altında okurlarına yeniden seslenerek "Sayın Okurlar Aktepe mahalli bir dergi değildir. O Anadolu'nun Dergisi olma ülküsüyle yola çıkmış bulunuyor." ifadesiyle Aktepe'nin yerel bir dergi olmadığını ve Anadolu'nun dergisi olma hedefine sahip bulunduğunu belirtmişlerdir.¹⁴

Yöneticilerinin bu yöndeki gayretleri sonuç vermiş olacak ki, durum bazı okuyucular tarafından derginin varoluş amacına uygun bir şekilde algılanmıştır. Hadim'in Gaziler Köyü'nden Sıtkı Şaplak isimli bir okuyucu, gönderdiği yazıda dergideki hikâyeleri okurken duygulandıklarını ve Aktepe'yi örnek alarak kendi köylerinin okumuşlarına mektup saldıklarını söylemiş ve "Bu köyden çıkmış, okumuş bir kişi olmanın sorumluluğunu unutmayın, Aktepe'yi görün de anlayın." dediklerini ifade etmiştir. Nitekim Sıtkı Şaplak, ilk sayıda yer alan bir dörtlüğe atfen Aktepe için şu ifadeyi kullanmıştır: "Yıllar yılı kendi yağıyla kavrulmuş ezilmiş, Türk köylüsünün erkekçe bir seslenişidir. Hayır Bab-ı Âli Aktepe'ye sadece selam durmak değil, önünde saygı ile eğilmelidir."¹⁵

Aktepe Dergisi'nin yazarlarından Celal Akın da dergiden beklentilerini şu cümlelerle ifade etmektedir: "Seni yıllarca böyle Çavuş bozkırlarının kınalı tepeleri arasında sıkışıp kalmış bir avuç Çavuşlu'nun sesi olarak görmek istemiyoruz. Sen bu çevrenin hatta bütün yurt düzeyinin sesi olmalısın. Çevre dertlerini duyurmalı, çevre sanatçıları büyük kentlerin kendini beğenmiş kalantör yayıncıların tekelinden kurtarmalısın..."¹⁶

Yayın kurulu üyesi Öğretmen Ahmet Eser derginin 3. sayısında Aktepe'nin fikir, sanat ve eğitim dergisi olduğunu, köy ve köycülük konularını benimsediğini ve dergide folklorun da yazılacağını söylemiştir¹⁷. Derginin yayın kurulu üyelerinden Öğretmen Mehmet Şahin de Derginin çıkarılmasından yıllar sonra yayımladığı bir eserinde Aktepe'nin amacını, ne yapacağını en başta söylediğini ifade ederek: "Bâb-ı Âli'ye inat o köyde oturacak, konusu ille de köy olacak, konusu köy olanlarla bütünleşerek sorunların çözümünde onun da payı bulunacaktı." demektedir¹⁸.

Sonuç olarak yayın ve yazı kadrosunda bulunan öğretmenler dikkate alındığında, 1940'lı yıllardan itibaren Köy Enstitülerine gitmeye başlayan köy çocuklarının aldıkları modernleşme kaynaklı eğitimleriyle edindikleri gelişme ve kalkınma eğilimli hedeflerini ve ideallerini Aktepe Dergisi vesilesiyle bütün ülkeye ifade etme fırsatı buldukları söylenebilir¹⁹.

2. Derginin Yazar Kadrosu ve Muhtevası

2.1. Yazar Kadrosu

Çavuş Köyü Güzelleştirme ve Yurt Yaptırma Derneği'nin yayın organı olarak çıkarılan Aktepe Çavuş Köyü Dergisi, dernek yöneticileri ve Çavuş Köyü'nün ileri gelenleri başta olmak üzere çevre köylülerinin katkılarıyla çıkarılmıştır. Derginin yazar kadrosu incelendiğinde yazarların büyük oranda bölgede görev yapan öğretmen ve memurlardan oluştuğu anlaşılmaktadır. Dergiye katkı verenler arasında Öğretmen Ahmet Eser, Doktor İbrahim Özkoyuncu, Yüksek Orman Mühendisi Ali Kırca, Yüksek Ziraat

¹³ Aktepe, Kasım 1966: 1.

¹⁴ Aktepe, Aralık 1966: 1.

¹⁵ Şaplak, 1966: 3.

¹⁶ Akın, 1967: 3

¹⁷ Eser, 1967: 10.

¹⁸ Şahin, 1994: 116.

¹⁹ Kızılkaya, 2008: 103.

Mühendisi Bahri Çevik ve Mehmet Atalay, Arkeolog Bedri Yalman, Sağlık Memuru İbrahim Özgüner ve Eczacı Necdet Kocaer gibi isimleri de görmekteyiz. Derginin zaman içerisinde yayımlanan sayılarında yazar kadrosunun çeşitlendiği ve dışarıdan gönderilen mektuplarla anılar ve şiirlerin de dergide yer almaya başladığı görülmektedir.

Dergiye en fazla katkı veren yazarlar arasında 11'er yazıyla Öğretmen Mehmet Şahin ve İlköğretim Müfettişi Mehmet Özkan başta gelmektedir. Aynı zamanda derginin yayın kurulunda bulunan Mehmet Özkan 1. sayısından başlamak üzere bütün sayılarına katkı vermiştir. Özkan, hemen hepsi eğitim alanında olmak üzere 1. sayıda "Örgütlendik", 2. 3, 4, 5, 6 ve 7. sayılarda "Okulda Yapılabilen Ders Araçları I-VI", 6. sayıda "27 Yıl Önceydi", 8. sayıda "Yaz Tatili Başlarken", 9-10. sayılarda "Köylerin Beklediği", ve "11-12. sayıda "Köylü Cahil Değil Ama" adlarıyla uzmanlık alanıyla ilgili önemli makaleler yayımlamıştır. Yine derginin yayın kurulu üyesi durumunda bulunan Mehmet Şahin de 1. sayısından başlamak üzere bütün sayılarına katkı yapmıştır. Şahin, 1. sayıda "Burada Bir Köy Var", 2. sayıda "Sanayi Bakanına Açık Mektup", 3. 4. ve 5. sayılarda "Aktepe'nin Doruğundan Bakışlar 1-3", 6. sayıda "Nisan Çiçekleri", 8. sayıda "Canlar ve Patlıcanlar", 9-10. sayıda "Doğu da Sallandı Marmara'dan Sonra" ve 11-12. sayılarda "Mektup Gibi" adlarıyla çeşitli yazılar yayımlamıştır. Mehmet Şahin'in 7. sayıda "İç Ağrısı" ve 9-10. sayıda "Denizlere Özlem" adıyla yayımlanan iki şiiri de bulunmaktadır.

Dergiye en fazla katkı veren yazarlar arasında ikinci sırada 9'ar yazısıyla Mehmet Yılmaz, Ahmet Eser ve Hilmi Ünsal gelmektedir. Yazı İşleri Müdürü Mehmet Yılmaz derginin 8. sayısı haricinde bütün sayılarında yazı yayımlamıştır. Mehmet Yılmaz 1. sayıda "Çavuş Köyünde Nişan", 2. sayıda "Oğlum İncep", 3. sayıda "İçtenlik Üstüne", 4. sayıda "Köye Kaymakam Geldi", 5. sayıda "İyimser Olmak", 6. sayıda "119. Yılında Öğretmen Okulları ve Öğretmenlik", 7. sayıda "Ulusal Duygu", 9-10. sayıda "Toplum Kalkınmasında Yetersizlik", adlı yazılarının yanı sıra 11-12. sayıda "Çobanın Yazgısı" adıyla bir şiir yayımlamıştır. Derginin bir diğer yayın kurulu üyesi Öğretmen Ahmet Eser ise 1. sayıda "Bir Yıl Evvel Bugün", ve "Aktepe'den Atatürk'üme", 2. sayıda "Güncülere Selam Olsun", 3. sayıda "Aktepe'den Uçan Kuşlar", 4. sayıda "Huğlu'da Bir Gün", 5. sayıda "Okumak Üstüne", 6. sayıda "Kurtuluş Yolu", 7. sayıda "Bilgisizlik Bir Çocuk Yedi" ve 9-10. sayıda "Onlar Ne Diyor" adlarında çeşitli yazılar kaleme almıştır.

En fazla katkı veren yazarlar arasında bulunan Hilmi Ünsal dergide özellikle edebiyat alanında yazdığı öykü ve şiirleriyle yer almıştır. Hilmi Ünsal derginin 1. sayısında "Sülüman'ın Türküsü", 2. sayısında "Garip", 3. sayısında "Veli" 5. sayısında "İşte Böyle Hasan Dayı", 9-10. sayısında "Köyden Gelen Adam" adında öyküler yayımlamıştır. Ünsal aynı zamanda 1. sayıda "Tanıdıklarım", 2. sayıda "30 Ekim'in Ardından", 3. sayıda "Bozkır'ın Ortasında Gece" ve 5. sayıdaki "Dilenci", adındaki şiirleri ile dergiye renk katmıştır. Dergiye en fazla katkı sağlayan yazarlardan biri de Nedim Orta'dır. Orta, 4. sayıda "Atatürkçülük ve Ötesi" adıyla yayımladığı yazısının dışında 8. sayıda "Yaşayan Halk Ozanları Ardanoçlu Âşık Efkârî Baba" adıyla bir yazı kaleme almıştır. Orta, daha ziyade dergiye şiirleriyle katkı vermiş ve 3. sayıda "Deniz Dibi Özlemi", 5. sayıda "Yalnızlığa Gel Diyorum", 6. sayıda "Arayış", 7. sayıda "Tutkularla Gelen" ve 11-12. sayıda "Artık Ağlamıyacaksınız" isimlerindeki şiirleri ile dergide yer bulmuştur.

Dergiye en fazla katkı veren kadın yazar ise Ayten Özkan'dır. Özkan özellikle folklor alanındaki yazılarıyla nişan ve düğün geleneklerini ele almıştır. 1. sayıda "Fal" adındaki şiiriyle yer alan Ayten Özkan, derginin 2. sayısında "Nişandan Sonra Gelinevi", 3. sayısında "Ve Düğün Başlıyor", 4. sayısında "Yufka Gecesi", 5. sayısında "Kına Gecesi" ve 6. sayısında "Düğünün Son Günleri" adında önemli yazılar yayımlamıştır. Dergiye katkı sağlayan yazarlar arasında Abdurrahman Çeliker ismi de öne çıkmaktadır. Çeliker özellikle Türkçe'yle ilgili 4. sayıda "Öz Dilimiz", 6. sayıda "Türkçeleşme ve Nedenler" adlı yazılarının yanı sıra 8. sayıda "Günümüzde Köy Sorunları" ve 9-10. sayıda "Kara Saban Ardında" yazılarıyla dergiye katkı vermiştir. Dört ayrı sayıda dörder şiiriyle yer alan Demir Ali Göker ve Mehmet Sevinç'in de dergiye renk kattıkları anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen bu yazarların dışında, Abdullah N. Karahan, Abdullah Sur, Afif Gezgin, Ahmet Çolak, Ahmet Çuhacı, Ahmet Özkan, Ahmet Tolu, Ali Kırca, Ali Rıza Çuhacı, Ali Ünal, Alpay Alper, Aynur Ünver, Bahattin Yalçın, Bahri Çevik, Bedri Yalman, Burhan İçkin, Burhan Yetkil, Cahit Armağan, Celal Akın, D. Tayfur İnevi, Dünder Aydoğdu, Emine Armağan, Eser-Taşdiken, Eyub Burhan Yetkil, Fadim Cop, Fuat Önder, Güven Çelikten, H. Cahit Doğan, Halil Harmankaya, Halis Karamalak,

Halis Ünsal, Halit Aksungur, Hasan Sağlam, Hilmi Özdoğan, Hüseyin Avni Uzal, İ. Özgür Deniz, İbrahim Özbey, İbrahim Özgüner, İbrahim Özkoyuncu, Kamil Şenoğlu, Kasım Avcı, Kazım Gür, Kazım Özkan, M. Nuri Ayvalı, M. Reşit Özkan, M. Mustafa Varel, Mehmet Atalay, Mehmet Can, Mehmet Ceylan, Mehmet Emin Lebe, Mehmet Sevinç, Mine Can Uluyol, Mualla Yıldız, Muharrem Vakar, Mustafa A. Sağanak, Mustafa Ertaş, Mustafa H. Göksoy, Mustafa Karcı, Mükerrerem Özkan, N. Eminoğlu, Necati Tanyan, Necdet Kocaer, Necmeddin Şimşek, Numan Kartal, Osman Taşdiken, Özgür Özden, R. Sami Hamamcı, Sami Gülmez, Sevinç Sepicioğlu, Sıtkı Şaplak, Tayfur Severgil, Ufuk Esin, Ulvi Yıldız, Ünal Şöhret Dirlik ve Ziya Kolday isimli yazarlar da yazıları, anıları, öyküleri, hikâyeleri ve şiirleriyle dergiye katkı vermişlerdir. Bunlar arasında Eyyubi ve M.Ş. mahlasını kullanan iki yazarın da birer şiirle dergide yer aldığı görülmektedir.

Şiir, öykü, hikâye, anı ve makaleler bir bütün olarak ele alındığında Aktepe Dergisi'nde yayımlanan yaklaşık 190 yazı bulunduğu ve buna 85 ayrı yazarın katkı verdiği görülmektedir. Yazı kurulunda bulunan Ahmet Eser, Mehmet Yılmaz, Mehmet Şahin ve Mehmet Özkan da dergide en fazla yayın yapan yazarların başında gelmektedir. Aktepe adıyla yazılan önsöz yazıları dâhil edildiğinde dergide yer alan 50 yazının yayım kurulunun kaleminden çıktığı görülmektedir. Yukarıda ele alınanlar arasında 12 yazar 3'er, 9 yazar 2'şer ve 54 yazar da birer yazısıyla dergiye konuk olmuşlardır. Bu durum büyük oranda yazı kurulunda bulunan kişilerin omuzlarında yükselen derginin geniş okur-yazar kitlesine ulaşmak isteyen yöneticilerinin amaçlarını büyük oranda gerçekleştirdiklerini göstermektedir.

2.2. Derginin Muhtevası

Yukarıda ifade edildiği gibi güçlü bir yayım kurulu tarafından çıkarıldığı ve geniş bir yazar kadrosuna sahip bulunduğu anlaşılan Aktepe Çavuş Köyü Aylık Fikir, Sanat ve Eğitim Dergisi içerik bakımından pek çok edebi türün yer aldığı oldukça geniş bir yelpazede yayınlanmış bulunmaktadır. Derginin içerisinde başta köy hayatı ve sorunları olmak üzere çeşitli konularda makalelerin yanı sıra, anılar, hikâyeler, öyküler ve özellikle şiirlerin önemli oranda yer bulduğu görülmektedir.

Dergide yazarının imzası bulunan 180 ayrı yazıya yer verilmiş bulunmaktadır. 10 yazı ise kolektif olarak Aktepe Dergisi'nin yayım kurulu tarafından yazılmıştır. Dergide yazının başlığında öykü olduğu belirtilen 13 eser yayımlanmış bulunmaktadır. Öykü alanında en fazla eser veren kişi olan Hilmi Ünsal, 5 ayrı öykü ile dergiye katkı sağlarken, Bahattin Yalçın, "Git" ve "Ağıt" isimli 2 öyküsü, H. Cahit Doğan, "Saçakköy'ün Abdisi" ve "Karasevda" isimli 2 öyküsüyle yer almıştır. "Kara Saban Ardında" adındaki öyküsü ile Abdurrahman Çeliker, "Kış Sürgünü" Öyküsü ile Dünder Aydoğdu, "Bir Söz Üstüne" adlı öyküsüyle Fadim Cop ve Ömer isimli öyküsü ile Mine Can Uluyol da dergiye bu alanda katkı verenler arasında bulunmaktadır. Dergide yayınlanan eserlerin 75'inin de şiir olduğu görülmektedir. 50 ayrı yazarın şiirinin yayımlandığı dergide Nedim Orta 5 ayrı şiiriyle dergiye en fazla katkı veren şair olmuştur. Onu dörder şiiriyle Demir Ali Göker, Hilmi Ünsal, Mehmet Sevinç takip etmektedir. Ayrıca dergide Ahmet Tolu İbrahim Özbey, Mehmet Can ve Özgür Özden isimli şairler de üçer şiiriyle yer almıştır. Aktepe Dergisi'ndeki bazı yazıların folklor başlığı altında çıkarıldığı görülmektedir. Bu anlamda Ayten Özkan'ın daha önce değinilen yazıları dışında Mehmet Yılmaz'ın "Çavuş Köyü'nde Nişan", Hilmi Özdoğan'ın "Hidrellez" gibi yazıları öne çıkmaktadır. Yine Sıtkı Şaplak'ın Konya Aladağ Yöresi'nden Bir Türkü Derlemesi adıyla yaptığı "Zeyve Boğazı" yazısı ile Nedim Orta'nın "Yaşayan Halk Ozanları Ardanuçlu Âşık Efkarı Baba" yazıları da bu nevidendir.

Aktepe'de yazıların bir kısmı "Eğitim" başlığı altında yayımlanırken bir kısmı da "Sağlık" başlığı altında yayımlanmıştır. Nitekim Mehmet Özkan'ın yukarıda değinilen bütün yazıları eğitim alanında ele alınmıştır. Sağlık bahsinde ise İç Hastalıkları Mütahassısı Doktor İbrahim Özkoyuncu'nun yazılarını özellikle zikretmek gerekir. Dr. Özkoyuncu 3. sayıda "Teşhis ve Tedavide Hastanın Ödevleri", 5. sayıda "Bademcik İltihabı" ve 6. sayıda "Sarılık" yazılarıyla okuyuculara ışık tutmuş, Eczacı Necdet Kocaer de 4. sayıdaki "Penicilini Rastgele Kullanmayınız." yazısıyla eşlik etmiştir. Ayrıca Sağlık Memuru İbrahim Özgüner de "Köyde Sağlık Eğitimi" adında yazısıyla sağlık bahsine katkı vermiştir. Benzer şekilde Tarım köşesi altında Ziraat Yüksek Mühendisleri Bahri Çevik 4. sayıda "Arazi Toplulaştırması" ve Mehmet

Atalay da 5. sayıda “Toprak Nedir?” yazılarıyla köylüleri aydınlatmışlardır. Aşağıda derginin çeşitli bölümleri ele alınarak muhtevası ile ilgili bilgilere yer verilecektir.

2.2.1. Kapak Kompozisyonu

Çalışmamızda dergiye ait sayıların kapakları görsel özelliklerinden ziyade verilmek istenilen mesajlar üzerinden ele alınmaya çalışılacaktır. 12 sayıyı ihtiva etse de 10 ayrı nüshadan oluşan Aktepe Dergisi'nin bütün nüshaları dikkate alındığında dergi kapağında bir standardın oluşmadığı anlaşılmaktadır. Ancak özellikle 4. sayı ile birlikte bir kapak düzeninin oluşturulmaya çalışıldığı görülmektedir. Bu sayıdan itibaren derginin kapağında yeni tasarım son sayıya kadar büyük oranda muhafaza edilmeye çalışılmıştır. Derginin ilk sayısında kapak kompozisyonun Ahmet Özkan'a ait olduğu bilgisine yer verilirken, standart bir düzenin başladığı 4. sayıda kapak kompozisyonunun Emin Saka'ya ait olduğu belirtilerek kendisine özellikle teşekkür edilmiştir.

Aktepe Dergisi'nin 1966 Kasım ayında yayımlanan ilk sayısının kapağının sağ üst bölümde Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün bir fotoğrafına yer verilmektedir. Kapağın sağından başlamak üzere fotoğrafın altında Aktepe başlığı büyük puntolarla olmak kaydıyla el yazısıyla Çavuş Köyü Aylık Fikir, Sanat, Eğitim Dergisi ifadesi yazılmış bulunmaktadır. Bu ifadenin hemen altında derginin, yıl, sayı ve ücret bilgilerine yer verilmektedir. Derginin ilk sayısında tercih edilen fotoğraftan hareketle dergi yöneticilerinin Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün işaret ettiği yolda ve onun fikirlerinin takipçisi olmak adına okuyuculara bir mesaj verdikleri düşünülebilir. Diğer taraftan aynı tasarım ile derginin 2. sayısının kapağında yer verilen fotoğraf ise tarihî Çavuş hamamlarından biri olan erkekler hamamına aittir. Aynı zamanda 3. sayısında Yunuslar Köyü'nde çıkarılan önemli bir lahdin fotoğrafına yer verilmektedir. Her iki görsel de köyden yayımlanan derginin yöresel değerleri ele alan ve tanıtmayı amaçlayan bir misyona sahip olduğu yönünde bir mesaj olarak yorumlanmalıdır. Bununla birlikte 1967 yılı Nisan ayına ait 6. sayıda kapağın üst bölümünde “Egemenlik Ulusundur” cümlesi arasında bir Atatürk silüetine yer verilmiştir. Söz konusu durum derginin ait olduğu ay içerisinde kutlanan 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'na dair bir anmayı ve sahiplenmeyi içermektedir.

Derginin bazı sayılarında arka kapak tasarımlarında çeşitli reklamların yer aldığı görülmektedir. Nitekim 1. ve 5. sayıda Çavuş Hamamları, 2. sayıda ise Huğlu Av Tüfeklerinin reklamları derginin arka kapağında boy göstermişlerdir. Diğer taraftan 4. sayının arka kapağında Köy İşleri Bakanlığı'nın çıkardığı Köye Doğru Gazetesi'nin Kasım sayısından naklen bir ifadeye aynen yer verildiği görülmektedir:

“Bir dergi geçti elimize. Beyşehir İlçesinin Çavuş Köyü'nde yayımlanan bir dergi. İsmi; Aktepe. Bir köyde yayınlanan ilk dergi olması bakımından büyük önem taşıyor. İlk sahifesinde şöyle sesleniyor Bâb-ı Âliye: Koca Bâb-ı Âli, Selam dur AKTEPE'ye! Köyden çıkıyoruz, köyü yazmak için, dilimizin döndüğünce...

Evet Aktepe Anadolu'nun kurak bağrından doğuyor. Köyü yazmak, köyü bizlere duyurmak, dertlerini, sorunlarını dile getirmek, yıllar yılı unutulmuş bu vatan köşelerinin birer gerçek cennete çevrilmesi için harcanan çabaların daha yararlı, daha olumlu sonuçlara ulaşabilmelerinin sağlanması için devlet gücü ile kaynaşmasını sağlamak için doğuyor, Aktepe... Bir avuç insanı toplamış bir araya. Ama bu bir avuç insan büyük bir hizmet kaynağı olmuş, Aktepe'de. Bu dergiyi bütün yurd aydınlarına tanıtmak bir borç “Köye Doğru” için. Köye ışık vermeyi en önemli görev sayan gazetemiz köyün bağrından fışkıran bu hizmet kaynağının uzun ömürlü olmasını diler.”²⁰

Söz konusu yazının arka kapağa taşınması, derginin tanıtılması ve reklamının yapılmasının yanı sıra toplumsal meşruiyetini yaymak adına önemli bir mesaj da içermektedir. Nitekim aynı meşruiyet ve aidiyet algısıyla 18-19 Şubat 1967 tarihinde TRT Radyosunda Behçet Kemal Çağlar tarafından Aktepe'den övgüyle bahsedilmesi, dergiden pasajlar ve şiirler okuması hakkındaki haber derginin 5. sayfasına taşınmış ve bu durumdan duyulan mutluluk uzun uzun dillendirilmiştir²¹. Benzer şekilde 10. sayının kapağında

²⁰ Aktepe, Şubat 1967.

²¹ Aktepe, Mart 1967.

“Köyün İçinden” başlığı ile yayımlanan bir şiirle Aktepe okuyucularına derginin tarihten aldığı misyonu ve gelecekle ilgili vizyonu adına önemli bir mesaj daha verilmiştir.

“...Siz fidansanız, biz toprak
Bizden güç alarak büyürsünüz.
Bozkırlaşmamıza göz yumarsanız
Nasıl ama nasıl yürürsünüz?
Mayamızda soyluluk var bizim.
Yüreğimizde Fatih'lerin korkusuzluğu,
Mustafa Kemal'in işaret parmağından
Görüyoruz mutluluğu.
Bizi biz yapacak olan sizler;
Nasırlı ellerimiz yakanızda olsun
Gideremezseniz eğer içimizdeki susuzluğu”²²

2.2.2. İlk Söz Yerine

Derginin kapak ve jenerik sayfasından sonra Aktepe imzasıyla çıkarılan bir bölüm bulunmaktadır. Herhangi bir genel başlığa yer verilmeden derginin bütün nüshalarında söz konusu bu bölümü görmek mümkündür.

Aktepe Dergisi yöneticileri ilk sayıda “İlk Sözümüz”, 2. sayıda “Dostça Bakışlar”, 3. sayıda, “Yeni Yıla Girerken Biz Deriz ki”, 4. sayıda “Doğa ve İnsan”, 5. sayıda “Köyden Kente”, 6. sayıda “Köy Enstitüleri”, 7. sayıda “Yedinci Sayımızı Sunarken”, 8. sayıda “Cumhurbaşkanının Yurt Gezileri”, 9-10. sayıda “Sevgili Aktepe Okurları” ve 11-12. sayıda “Son Sözümüz Değil” başlıkları altında okuyuculara seslenmiştir. Derginin 1. sayısında “İlk Sözümüz” başlığıyla atılan ilk adımın, son sayısında “Son Sözümüz Değil” başlığıyla tamamlanması son derece manidardır. Belki de bu yarım kalmış söze 60 yıl sonra dahi olsa yeni cümleler eklemek ihtiyacı bu çalışmanın yazılmasına bir vesile oluşturmuştur.

2.2.3. Haberler

Aktepe Dergisi yöneticileri derginin ilk sayısından itibaren hemen her aya ait nüshada bir iki sayfa da olsa “Haberler” adıyla bir bölüm açmıştır. İlk sayısında “Köyden Haber”, 2. sayısında “Aktepe’nin Haberleri”, 3. sayısında “Haberler”, 5. ve sonraki bütün sayılarında “Aktepe’den Haberler” adıyla yer alan bölümde başta Çavuş Köyü olmak üzere bölgeden haberlere yer verilmiştir. Derginin 4. ve son sayısında böyle bir bölüme rastlanmaz.

Derginin ilk sayısında “Köyden Haber” bölümünde, “Halıcılık Kursu, Genel Kurul Toplandı, Örnek Çalışma, Yeni Bir Dernek, Yerinde Teşebbüs” gibi başlıklar altında çeşitli haberlere yer verilmiştir. 2. sayıya bakıldığında “Aktepe’nin Haberleri” bölümünde “Gün Kutlandı, Çavuş Hamamları, Beyşehir’de Yeni Bir Okul, Hüyükliülerin Örnek Çalışması, Genel Kurul Toplandı, Kaide Yapılıyor gibi haberler verilmiştir. 3. sayıda ise “Haberler” adıyla “Mevlana’yı Anma Törenleri, Konya Öğretmenler Derneği Kongresi, Üzümlü’de Tüfekçilik, Köy Yolları Birliği, Huğlu’da PTT, Beyşehir’de İkinci Banka, Zirai Öğrenimin 11 Yılı” gibi isimlerle anılan çeşitli haberler bulunmaktadır. Diğer taraftan derginin 5. sayısında “Aktepe’den Haberler” başlığı altında “Başarılı Kaymakamlar, Ağaçlandırma Çalışmaları, Çavuş’ta Halıcılık, Beyşehir’de Kızılay Çalışmaları, Çavuş Köyü’nün Kayıpları” haberleri verilmiştir. 6. sayıda “Aktepe’den Haberler” başlığı altında “Konya Öğretmenleri Öğretmen Okullarının Kuruluşunu Kutladı, Yeni Okuma Odası, Kaide Yapıldı, Konya Kadınlar Birliği” gibi haberlere yer verilirken 7. sayıda

²² Aktepe, Temmuz-Ağustos 1967.

“Aktepe’den Haberler” başlığında yer alan haberler “Ulusal Egemenlik Bayramı Kutlandı, Köy Enstitülerinin Kuruluşu Kutlandı” şeklinde verilmiştir. Derginin 8. sayısında “Aktepe’den Haberler” bölümünde “Beyşehir’de Elmacılık Kooperatifi, Beyşehir’de Turizm Çalışmaları, Köy Ebe Okulu, Halk Bankasının Çalışmaları, Beyşehir’de Tarımsal Savaş Yetersiz” başlıklarıyla çeşitli haberler verilirken “Dergimiz Cumhurbaşkanına Sunuldu” haberinde şu bilgilere yer verilmektedir:

*“Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay yurt gezileri kapsamında Beyşehir’e gelmiş ve geceyi orada geçirmiştir. İlçe ileri gelenleri Beyşehir’in sorunlarını Cumhurbaşkanına bildirmişler ve bu arada Türkiye’de köyden çıkan ilk dergi olarak Aktepe’nin çıkan sayılarını kendilerine sunmuşlardır. Cumhurbaşkanı Aktepe’yi almış ve Ankara’ya dönüşte inceleyeceğini bildirmiştir.”*²³

Aktepe’den Haberler 9-10. sayıda “Çavuş’ta 30 Ekim Günü, Seydişehir Alüminyum Fabrikasının Temeli Atıldı, Çavuş Köyü’nün Kayıpları ve Köyden Çıkan Gazete” başlığı ile verilmiştir. Bu bölümde “Köyden Çıkan Gazete” başlığındaki haber “Konya’nın merkez Sarıcalar Köyü Türk çiftçisi isimli bir gazete çıkarmaya başlamıştır. Laf üstüne laf değil taş üstüne taş koymak gerek sloganıyla yayın alanına giren Türk Çiftçisi aylık 16 sayfa olarak çıkmaktadır. Tanınmış tarımcıları bir araya toplayan bu gazete Anadolu’ya bugüne dek verilmeyenleri vermek amacını gütmektedir. Türk çiftçisine başarılı yıllar dileriz.” şeklindedir. Buradan anlaşılmaktadır ki Aktepe Dergisi çevrenin nabzını tutmaya çalıştığı gibi, ulaştığı pek çok yerde örnek olan ve örnek alınan uygulamalarıyla Türk insanı ve köylüsü üzerinde önemli bir meşaleyi yakmış bulunmaktadır.

2.2.4. Giriş Kapısı

Aktepe Dergisi’nde 2. sayısından itibaren “Giriş Kapısı” adıyla bir bölüm yayımlanmaya başlanmıştır. Söz konusu bölümde dergiye okuyucular tarafından gönderilen yazılara ve şiirlere yer verildiği anlaşılmaktadır. Dergi yöneticileri “Giriş Kapısı” bölümünün açılış gerekçesini şöyle ifade ederler: “Umutlarını yitirmişlere açtık bu kapıyı. Kapalı kapılar önünde bekleyenlere dayanamayız biz. Tekniğince şiir yazamayan Profesöre de açık kapımız, tarladaki çiftçiye de... Okul olacak giriş kapısı: Yeni ozanlar yaratacak...”²⁴

Derginin ikinci sayısında 2 sayfa halinde okuyuculara açılan Giriş Kapısı bölümünde herhangi bir değerlendirme yapılmaksızın Halil Harmankaya’nın “Köyüm”, Aynur Ünver’in “Ecdadımın Köyüne”, Halis Karamalak’ın “Gönül Kuşu”, Sami Gülmez’in “Karanlık Gözler” ve Ulvi Yıldız’ın “Günümüzün Gençleri” adındaki şiirlerine yer verilmiştir. Derginin 3. sayısında bir sayfa ayrılan “Giriş Kapısı” bölümünde dergiye mektup gönderenlerin isimleri zikredilmekte ve şiirlerle ilgili bazı değerlendirmeler de yapılmaktadır. Burada sadece M. Reşit Özkan’ın Bekleyiş isimli şiirine yer verilmiştir. Dördüncü sayının “Giriş Kapısı” bölümünde dergiye gönderilen mektuplara birer cümle halinde cevaplar verilmiş ve gönderilen yazı ve şiirlerle ilgili birkaç cümle de olsa değerlendirmeler yapılmıştır. Burada yarım elma gönül alma nevinden bazı şiirlerin tadımlık birer kıta ve mısrasına yer verildiği görülmektedir. Beşinci sayıda Ali Rıza Çuhacı’nın “Neyim Var”, Alpay Alper’in “Son Mektup” ve Mualla Yıldız’ın “Göz yaşlarım” şiirleri ile 6. Sayıda ise Ahmet Çuhacı’nın “Sensiz Yaşam”, Ali Rıza Çuhacı’nın “Köye” ve Kamil Şenoğlu’nun “Başım Deniz Ayağım Göl Olmuş” şiirlerine yer verilmiştir. Derginin sonraki sayılarda giriş kapısı bölümüne artık yer verilmediği görülmektedir.

2.2.5. Düşün Alanı ve Düşünme Köşesi

Aktepe Dergisi yöneticileri derginin 5. sayısında “Düşün alanı” adıyla yeni bir bölüm açarak okuyucularını günümüzdeki köy sorunlarının çözülmesi için düşün alanına çağırmışlardır. Alanın şartları da maddeler halinde aşağıdaki gibi yayımlanmıştır:

1-Bu alan köy ve köy sorunlarına ilgi duyan herkese açıktır.

²³ Aktepe, Haziran 1967: 19.

²⁴ Aktepe, Aralık 1966: 10.

2-Her sayıda olanaklarımız değin ayrı ayrı konulara değinen iki yazıya yer verilecektir.

3-Yazılar daktilo ile yazılmış olacaktır.

4-Aktepe bu konunun aydınlığa kavuştuğu kanısına vardığı zaman en olumlu bulduğu yazıyı köy işleri bakanlığına sunacaktır.

5-Yazılar her ayın onuna kadar Aktepe yazışma adresine postalanmalıdır.²⁵

Aktepe Dergisi yöneticilerinin çağrısına uyan bazı okuyucular “Düşün Alanı” köşesinde yayımlanmak üzere hazırladıkları çeşitli yazıları dergiye göndermiş ve söz konusu bazı yazılar 7. ve 8. sayılarda yer bulmuştur. Nitekim 7. sayının “Düşün Alanı” bölümünde Mehmet Emin Lebe tarafından “Köyün Eğitim Sorunu” adıyla, 8. sayıda ise “Günümüzde Köy Sorunları” adıyla uzun bir yazı yayımlanmıştır. Ancak söz konusu alanın dergi yönetiminin beklentisini yeterince karşılamadığı anlaşılmaktadır. Zira sonraki sayılarda “Düşün Alanı” bölümüne artık rastlanılmaz.

Aktepe Dergisi’nin 2. Sayısında Hilmi Özdoğan tarafından “Düşünme Köşesi” adıyla bir bölüm hazırlandığı görülmektedir. Söz konusu köşede okuyucuya şekillerin de eşlik ettiği çeşitli bilmece-bulmacalar içeren bazı sorular yönlendirildiği ve bu sorulara cevaplar bulunulmasının istendiği anlaşılmaktadır. Söz konusu soruların cevapları da bir sonraki sayfada okuyucu ile buluşturulmaktadır²⁶. Ancak derginin diğer sayılarında Düşünme Köşesi’nin yayımlanmasına devam edilmediği anlaşılmaktadır.

2.2.6. Kitap Tanıtımı

Aktepe Dergisi’nin iki sayısında “Bir Kitap” adındaki köşede iki ayrı kitabın tanıtımı yapılmıştır. Bu köşede derginin 7. sayısında Sıtkı Şaplak tarafından Metin Eloğlu’nun “Türkiye’nin Adresi” adında yayımlanan şiir kitabı ele alınırken, 8. sayısında ise N. Eminoğlu tarafından Mehdi Halıcı’nın “Karides Durağı” isimli hikâye kitabı tanıtılmıştır.

3. Dergide Yer Alan Fotoğraf, İlan ve Reklamlar

3.1. Fotoğraf, Karikatür veya Çizimler

Günümüzden yaklaşık 60 yıl önce Anadolu’nun ortasında bir köyde hazırlanarak Konya’da yayımlanmış derginin görsel açıdan değerlendirilmesi elbette ki devrin şartları dikkate alınarak yapılmalıdır. Kapaklarla ilgili yukarıda bir değerlendirme yapıldığı için burada yalnızca içerikte verilen görsellerden bahsedilecektir. Dergi sayılarının incelenmesi neticesinde Mehmet Özkan’ın “Okulda Bir Ders Aracı Yapalım” adlı bölümünde çizimlerden oluşan çok sayıda görsele yer verildiği görülmektedir. Özellikle 7 ve 8. sayılarda çizimlerin artış gösterdiği ve dergideki pek çok yazıda konuyla ilintili olarak bazı çizimlerin kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Aktepe’de devrin imkânlarından kaynaklı olarak çok az sayıda fotoğrafın kullanıldığı anlaşılmaktadır. Kapakta yer alanlar dışında dergide kullanılan ilk fotoğraf 4. sayıda Dursun Demiray tarafından çekilmiş olup burada biri Aktepe ve diğeri Çavuş’tan iki ayrı fotoğrafa yer verildiği görülmektedir. Bununla birlikte derginin 9-10. sayısının ortasında Mükerrerrem Özkan’ın Çavuş’u anlattığı yazıda Hasan Şenay tarafından çekilmiş ve köyün genel manzarasını gösteren bir Çavuş fotoğrafına yer verilmektedir. Dergide yer alan son fotoğraflar ise 11-12. sayının ortasındaki “Çavuş Köyü İlkokulunu Bitirenler Gününden İzlenimler” başlığıyla hazırlanan bölümde verilmektedir. Burada güne dair bilgisi verilen 4 fotoğrafın da yine Dursun Demiray tarafından çekildiği özellikle belirtilmiştir.

²⁵ Aktepe, Mart 1967: 11

²⁶ Aktepe, Aralık 1966: 17-18.

3.2. İlan, Duyuru ve Reklamlar

İlan ve reklam gelirleri ile ayakta kalmaya çalışan pek çok süreli yayın gibi Aktepe Dergisi de sayfalarında bazı reklam ve ilanlara yer vermiştir. Nitekim bu nedenle 2. sayısından itibaren bazı reklamları dergide görmek mümkün olmaktadır. Reklamların Çavuş ve çevresinde yer alan tesislerle ilgili olanları bulunduğu gibi, ilçe ve il merkezinde hizmet veren işletmelerle ilgili reklamlara da yer verildiği görülmektedir. Bu çerçevede Aktepe'de öncelikle başta sağlık alanında olmak üzere doktor ve eczacıların, sıhhat kaynağı olarak önerilen Çavuş Hamamı gibi tesislerin reklamlarına yer verilmiştir. Benzer şekilde fotoğraf stüdyoları ile emlak alım satımı yapan komisyoncuların ve Huğlu Av Tüfeklerinin de reklamlarını görmek mümkündür. Ancak söz konusu reklam gelirleri derginin ayakta kalmasına yetecek düzeye ulaşamamıştır. Söz konusu durum 7. sayının önsözünde:

“Sayın okurlarımız sizlerden aldığımız güçle yedi aydır çıkıyoruz ve çıkacağız. Yedi aydır çıkarız da yedi yüz kuruluşluk reklam ve ilan parası almadık. Ülkemizdeki bazı kuruluşlar büyük kentlerde yayınlanmakta olan gazete ve dergileri koruyup kollarken biz görmemezlikten gelmektedir.” şeklinde ifade edilmiştir²⁷.

Dergi yöneticileri bu durumu derginin zor günler yaşadığı dönemlerde bir kez daha okuyucuları ile paylaşmış: *“Reklamları yoluyla yardımlarını istediğimiz bankalarsa sudan nedenlerle yardımdan kaçındılar. Gerçek şu idi ki, bu kuruluşlar tüm olanaklarını büyük kentlerde çıkan hatırlı dergileri yöneltmişlerdi”* ifadesiyle durumu özetlemişlerdir.²⁸

Sonuç

Beyşehir Kazası'na bağlı Çavuş Köyü'nde 1966 yılı Kasım ayında yayımlanmaya başlanan Aktepe Çavuş Köyü Dergisi Anadolu'da ilk köy dergisidir. Uzun soluklu bir yayın olması düşünülmesine ve yöneticilerinin bu yöndeki yoğun gayretine rağmen maddi yetersizlikler nedeniyle 1967 yılı Ekim ayında yayın hayatına son vermek durumunda kalmıştır. 1960'lı yılların teknik ve nakil imkânlarının yetersizliğine rağmen geniş bir abonelik ağı kurabilmeyi ve çok sayıda kişiye ulaşabilmeyi başaran dergi yöneticileri maddi ve manevi fedakârlıklarıyla dergiyi ancak bir yıl yaşatabilmişlerdir.

Derginin genellikle öğretmenlerden oluşan yayın kurulunun yazılarından anlaşıldığına göre Aktepe Dergisi Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ifade ettiği, “Türkiye'nin hakiki sahibi ve efendisi, hakiki müstahsil olan köylüdür” sözü çerçevesinde bir yayın anlayışına sahip olmuştur. Yazarları tarafından sıklıkla dile getirildiği gibi Aktepe Dergisi, Gazi'nin “Köylü Milletın Efendisi'dir.” sözünün gereğinin yerine getirilmesi, çağdaş uygarlık yolunda yürümesi ve kalkınması adına köylünün öz hakkını talep etme mücadelesini vermektedir. Aktepe Dergisi, kendisini mevcut durumunu sürdürmek yerine uygarlığın tüm imkânlarından faydalanmak adına tarih boyunca köylünün ilk defa sesini yükseltmesi, uyanması ve uyandırılması adına köyden yükselen bir ses olarak tanımlanmıştır. Bu nedenle dergide başta köy hayatı ve sorunları olmak üzere çeşitli konularda makalelerin yanı sıra, anılar, hikâyeler, öyküler ve özellikle şiirler yayımlanmıştır. Dergide yer bulan şiir sayısı o kadar çoktur ki, Aktepe'yi 50 şairin yer aldığı bir şiir antolojisi gibi değerlendirmek mümkündür.

Derginin amacı dâhil olmak üzere yayımlanan yazılarda üzerinde durulan en önemli husus köy hayatı olmuştur. Aktepe Dergisi yöneticileri köyden kente göçün durdurulması, köyde kalarak gelişmenin gerçekleştirilmesi gerektiğini savunmakta, bu nedenle birlikte hareket etmenin ve kooperatifleşmenin önemi vurgulamaktadır. Dergide ana tema olarak geleneklerin muhafaza edilmesiyle modernleşmenin ve kalkınmanın sağlanabileceği işlenmektedir. Ülke kalkınmasının ancak köyün kalkınması ile mümkün olacağına inanılmaktadır. Köyün kendi meselelerinin bilincine vararak ekonomik yönden kalkınmaya başlaması için köy çocuklarının okutulması ve köylünün eğitilmesi gerekmektedir. Bunun için dergide özellikle köylünün baba olarak gördüğü devletin evladına sahip çıkması, sesine kulak vermesi, eğitim

²⁷ Aktepe, Mayıs, 1967: 1.

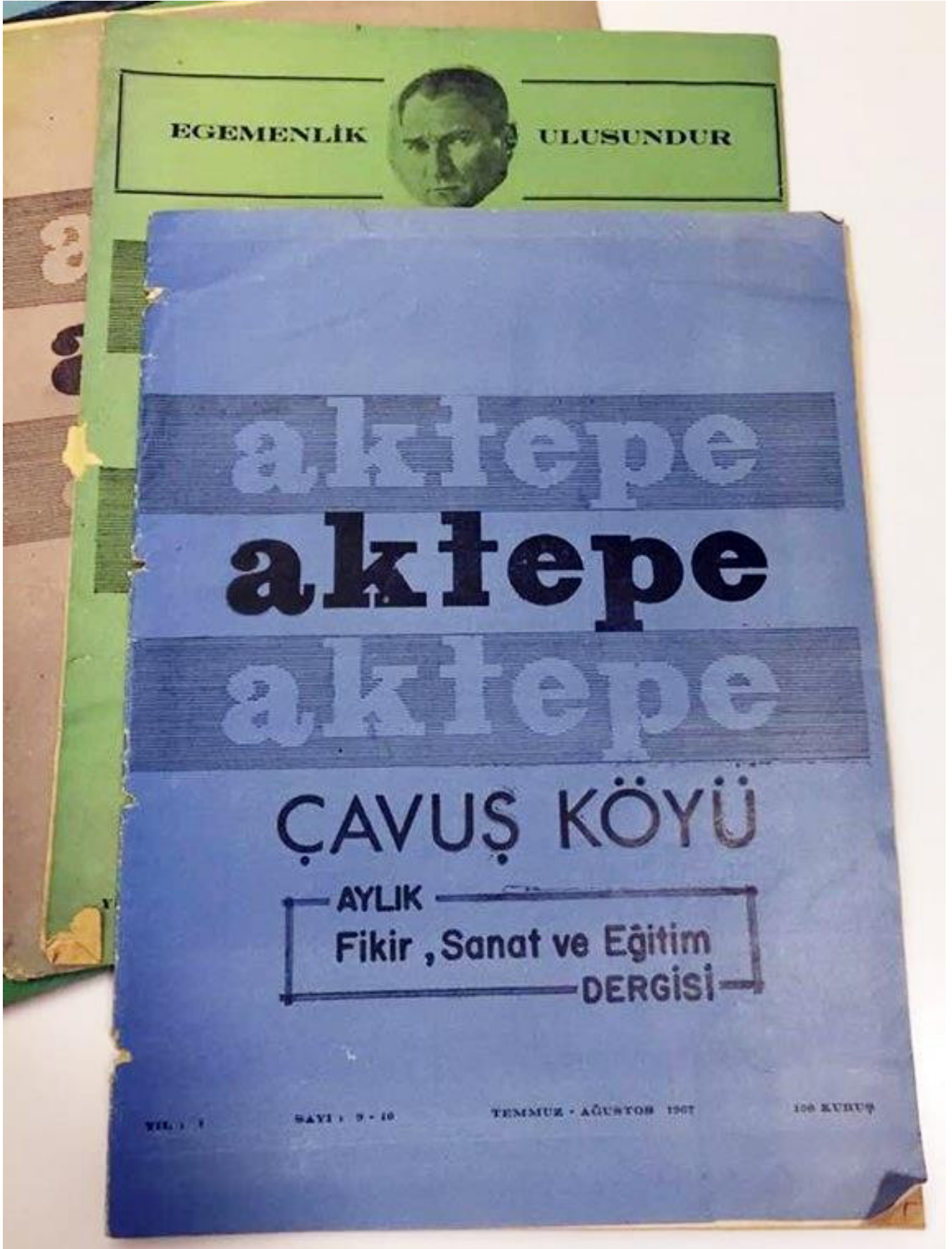
²⁸ Aktepe, Temmuz-Ağustos, 1967: 1

öğretim olanaklarının artırılması ve köylünün medeniyetin tüm imkânlarından faydalanmasının sağlanması gerektiği sürekli dile getirilmektedir.

Kaynakça

- Akın, C. (1967). Yaşın Uzun Olsun Aktepe. *Aktepe Çavuş Köyü Aylık Fikir, Sanat ve Eğitim Dergisi*, (3-Ocak).
- Aktepe*: Beyşehir [Konya], Çavuşköyü Aylık Fikir – Sanat – Eğitim Dergisi, Sahibi: Mehmet Taşdiken, Yazı İşlerini Yöneten: Mehmet Yılmaz. Kasım 1966 – Eylül/Ekim 1967, 12 sayı. BDK.
- Aktepe*, (Aralık 1966). Dostça Bakışlar. *Aktepe Çavuş Köyü Aylık Fikir, Sanat ve Eğitim Dergisi*, (1).
- Aktepe*, (Eylül-Ekim 1967). Son Sözüümüz Değil. *Aktepe Çavuş Köyü Aylık Fikir, Sanat ve Eğitim Dergisi*, (11-12).
- Aktepe*, (Kasım 1966). İlk Sözüümüz. *Aktepe Çavuş Köyü Aylık Fikir, Sanat ve Eğitim Dergisi*, (1).
- Aktepe*, (Mayıs 1967). Yedinci Sayımızı Sunarken. *Aktepe Çavuş Köyü Aylık Fikir, Sanat ve Eğitim Dergisi*, (7).
- Aktepe*, (Temmuz-Ağustos, 1967). Sevgili Aktepe Okurları. *Aktepe Çavuş Köyü Aylık Fikir, Sanat ve Eğitim Dergisi*, (9-10).
- Eser, A. (1966). Aktepe'den Atatürk'üme. *Aktepe Çavuş Köyü Aylık Fikir, Sanat ve Eğitim Dergisi*, (1-Kasım).
- Eser, A. (1966). Bizden 'Gün'cülere. *Aktepe Çavuş Köyü Aylık Fikir, Sanat ve Eğitim Dergisi*, (2- Aralık).
- Eser, A. (1967). Aktepe'den Uçan Kuşlar. *Aktepe Çavuş Köyü Aylık Fikir, Sanat ve Eğitim Dergisi*, (3-Ocak).
- Kızılkaya, R. (2008). Türk Modernleşmesinin Taşrada Basına Yansıması (Hüyük Örneği). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Özkan, M. (1966). Örgütlendik. *Aktepe Çavuş Köyü Aylık Fikir, Sanat ve Eğitim Dergisi*, (1- Kasım).
- Şahin, M. (1994). *Çavuş Köyü Tarihini Soluyan Kasaba*. İzmir, Mega Basım.
- Şaplak, S. (1966). Gaziler'den Aktepe'ye Selam. *Aktepe Çavuş Köyü Aylık Fikir, Sanat ve Eğitim Dergisi*, (1- Aralık).

Ek 1: Aktepe Dergisi

Ek 2: Aktepe Aboneleri ve Banka Hesap Cüzdanı

Aktepe.
 - Aboneleri -
 Ahmet Esen.

Sıra No	Abonenin Adı Soyadı	Sayılar (Aylar)			
1	Ahmet Oskan	1	2	3	4
2	Mehmet Sahin	1	2	3	4
3	Mehmet H. Kaya	1	2	3	4
4	Mehmet Ozkan	1	2	3	4
5	Hasan Nevruz	1	2	3	4
6	Halil Turan	1	2	3	4

967

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ZİRAAT BANKASI
İKRAMİYELİ TASARRUF CÜZDANI

1993

Her yerde her zaman
Ziraat Bankası

CÜZDAN
SERİ A. N: 482761

Mudiri Hesap No: 630/6154	Fotoğraflı yapıştırılmalı Müddet arzuna bağlıdır
Adı ve Soyadı: <i>Hasan Kaya</i>	
Verilen Kuponun No:	
Adı ve Soyadı: <i>Hasan Kaya</i>	
Yetkili veya vasisi: <i>Aktepe Derneği</i>	
<p>T.C. ZİRAAT BANKASI Şubesi Yetkili İmzalar</p>	

22	Ahmet Kılıç	1	2	3	4
23	Ahmet Derya	1	2	3	4